

Paminėjom nužudytus kunigus Juozapą Zdebskį, Bronių Laurinavičių (oi, kiek mes daug turim per laikmečius nukankintų už tikėjimą ir tautą, oi kiek turim Anapus savo užtarėjų, mum jų nei garsinant, o bažnyčios vyresnybei dar nepaskelbus jų mūsų geradariais ir palaimintaisias), Algimantą Keiną, Alfonsą Svarinską. Kiek jie nusipelnė, gindami tikėjimą, tikinčiųjų reikalus, lietuviybę, tautos ateitį ir dorovę, mes dar atsimenam. Kad okupantai, bedieviai, kuprotieji mūsų tautiečiai- saugumiečių talkininkai - jų ir nekentė, ir bijojo, visiškai suprantama, bet kodėl jie kaip vargšai giminaičiai ir benamiai be pastovios tarnystės vietos, be savos parapijos buvo stumdomi ir mūsų bažnyčios hierarchų jau po Atgimimo – mum, visa tai atmenantiems, ligi šiol neaišku.

Mum, giedoriam, kaip tom žirafom, iš aukščiau matosi ir girdisi geriau. Anuomet per baisųjį, slegiantį sovietmečio ledynmetį giedant šv. Mikalojaus bažnyčioj „ant viškų“ (nuo amžių veninteliams, tikram Vilniaus lietuviybės lizde), klausantis Algimanto Keinų pamokslų per nugaras lakstydavo jaukūs, bet baugūs pasididžiavimo šurpuliukai: tai buvo vilties, drąsos, tautos budinimo gurkšniai mūsų Laisvės ištroškusių sielom ir širdim. O kas yra girdėję Alfonsą Svarinską – tiem jokių priminimų nereikia, o kas Jo nebematė ir nebegirdėjo, tie prarado progą pažinti karingąjį tikėjimą, tautos, doros gynėją. Bet iki pat mirties nei Algimantas, nei Alfonsas neturėjo nei pastovios „darbo“ vietos, nei savos bažnyčios bendruomenės – bet užtatai jų bendruomenė, jų ganomieji ėriukai ir avelės buvo visa Lietuva. Katedroj buvo „apšlakstomas“ būsimasis prezidentas Algirdas - Mykolas. Altorius paruoštas, kviestiniai kunigai ir bažnyčios vyresnybė jau susisėdė altoriaus šonuose. Iš zakristijos greitai, kaip įpratęs, žingsniu per slenkstį jau žengiantį Alfonsą Svarinską tuometinis Katedros klebonas Kazimieras Vasiliauskas nedrąsiai apglėbia už pečių ir lyg išstumia atgal zakristijon: bažnyčios vyresnybės jam neleista būt Mišiose. Taigi, dabar iš laiko tolio matosi, kaip bijotasi, kaip drebtos kinkos prieš šitą Drąsųjį, Kietąjį, Teisųjį Kunigą – net bažnyčios vyresnybė Jo bijojo, kad Jis tiesiai, aukštaitiškai neišrėžtų tiesos visiem akysna, kad neparodytų visiem tos vietos, kurioj jie turėtų būt (šiandien Amerikos prezidento rinkimai primena anų dienų mūsų prezidento rinkimus). Išvarius kunigą iš bažnyčios Katedros ruimas sužžė, giedoriai aiktėlėjo, bet – kokia gėda graužia daugelį tuomet buvusių Katedroj: juk visi žmonės turėjo pulku išeit iš Katedros, mes, giedoriai, nubildėt tekinom nuo „viškų“ – ir tegul būsimasis prezidentas pats save inauguruoja. Mes to nepadarem, mes išdavėm Kilmingąjį Kunigą, mūsų tautos vedlį. Išdavėm, palikom vieną savo tiesoj, gal širdgėloj, gal besigailintį mūsų, bailių. Nebepaklausim. Nebeatsiprašysim. Palyda, saugumas (kad ir mūsiškis, vistiek saugumas) atvedė dar neiškeptą prezidentą (rodos, kaip visad, ne su žmona, o su dukteria – įdomus darinys, pasaulyje lyg nebuvo girdėtas, kai, žmonai esant gyvai, valdžiūnas visur vaikšto su dukra), metropolitas pašlakstė, jau per vieną pėdą prezidentas persižegnojo pravoslavišku kryžium, ir - keistai nusiteikę, prtilę žmonės išėjo iš Katedros ir išsiskirstė kas sau...

Anais gūdžiais laikais Algimantas Keina buvo garsusis šauklys, šaukiantis tautą blaivumui. Su bendraminčiais rengėm pobūvius, vakarones, vestuves – be šnapsų. Su visais tautiniais ir bažnyčios papročiais esu atsvočiavusi trim dešimtim nuotakų-jaunųjų, jas apdainavusi, apnuometavusi, palydėjusi ligi altoriaus (mūsų papročiuose ne tėvas lydi jaunąją prie altoriaus, o visas jaunosios pulkas – tėvai jaunųjų laukia namie su duona ir druska - ir ne viena iš lauko jinai ateina link altoriaus, o jau namie tėvų palaiminta, ateina su išrinktuuju, tik dar nesužieduotu – baigiam sumindyti savo papročius, nuotakai raišom keliaraiščius, nebesegam vainiko – nebėr ko ir besegt). Visur su mumis būdavo ir kunigas Algimantas, aukodamas Mišias, kalbėdamas, keldamas mūsų dvasią, viską filmuodamas. Jautėmės laikantys Tautos Gerumą, Dorą, Dvasią ant savo jaunų rankų delnų – buvo gera, jauku ir net nebaugu, dėl to mindant baltojo saugumo namo slenkščius. Tada kunigas Algimantas buvo bažnyčios žiburys, saugumo rakštis, mūsų vedlys. Po Atgimimo - kunigas nebeturi vietos kunigavimui (šen bei ten bažnyčiose Jam leidžiama per Mišias paskaityt lektūrą, išklaustyt išpažinčių). Būtų pikta, jei nebūtų graudu...

Su kunigu Algimantu ne tik palydėjom daug sutuoktinių „moterystės stonan,“ bet ir daug „amžinatilsių“ buvom išlydėję, kunigui aukojant Mišias, man jas atgiedant, šermenis apgiedant ir kapuosna palydint. Daug paaukota ir paslaptinų Mišių – prie nepažymėtų miško brolių kapų miškuose, prie buvusių bunkerų, jų žūties vietose: kunigas tiesia išlankstomą altorių – kur altorius – ten ir bažnyčia – kunigas Algimantas aukoja, dalyvaujantys giedam, meldžiamės. Paslaptinga, išilinga, drąsu – ir gera. Jau dabar, Laisvėj, važiuom su vienos įstaigos žmonėm Červenėn pas mūsų tautos nužudytuosius (buvo važiuota tenajos ne kartą su tremtiniais – būdavo, einam pėsti nužudytųjų keliu, meldamiesi ir giedodami). Ilgokai paviešėję Minske, pribuvom ir Červenėn. Kunigas Algimantas rengiasi kunigo rūbais, ruošia altorių, aš derinu giesmes. Mus vežusieji skubina: gal trumpinkim, skubinkim – nors saulė dar aukštai lankstė savo lankstą dangumi – buvo vasara - bet mum buvo liepta skubinai, sutrauktai „atlaikyt“ Mišias. O paskui – o paskiau iki vakaro niekur nesiskubindami badžiojomės“ pamiškiais... Buvo ir pikta, ir graudu, ir gaila tų „kontorų darbuotojų, „žyminių“ paukščiukus“ savo darbotvarkėj...

Su kunigu Alfonsu buvom iš vieno krašto. Ir su juo atbūta, atvargonuota ir atgiedota daug Mišių, apgiedota ir palydėta daug „nabašnikėlių,“ kaip mūsų krašte jie vadinami. Kunigas mane prašydavo giedot Kantičkų giesmes tarmiškai (esu jų daug išmokusi iš savo Mamos - giedorkos, Aluntos bažnyčios kantarkos, tuo metu chorą vedant dar ne maestru, bet gariam vargonininkui leliūniškiui Juozapui Karosui), giedodavom arba kalbėdavom ilgąjį Rožančių, kas „pagrabuose“ jau tingima daryt – pasikviečiamas koks skripkorus, tas atgriežia nei ši, nei tą, arba klausomasi „iš sienos“ sklindančių fokstrotų ir čerdašų – kas niekad mūsųose nebuvo daroma: mirusieji turi būt palydėti giesme. Būdavo smagu ir juokinga: kunigas Alfonsas aukoja Mišias, pas mane ant „viškų“ atbilda muzikantai su dūdom, skripkom, birbynėm, kanklėm ir reikalauja jiems vietos per Mišias kur nors pagriežt: „Kur, kurioj vietoj?“ –

„Na, kur nors.“ Ir papriekauštaudavo nulipę nuo „viškų“ kunigui, kad tas jiems neleidęs padūduot, o kunigas griežtai užkirsdavo: „Birbynes ir skripinyčias neškitės po ažuolais, ant viškų tam yra vargonai, ir skalsu kalbos.“

Neturėjo pastovaus altoriaus ir kunigas Alfonsas (tik namus turėjo, kur dažnokai aukodavo Mišias). Atidengiant jam paminklinę lentą ant namo sienos, nenuskambėjo nė viena giesmė – buvo dainuojamos tik etnografinės dainos, net ne jo mylimųjų partizanų dainos – o pakabinta lenta – tai tik marmurinė lenta, nes net jos lietuviui nesulijus, ant lentos išraižytų veido bruožų neįmanoma įžiūrėti: Kunigas buvo neišpuikęs (net ir pasilaidojo ne ant šventoriaus, o prie savųjų partizanų), tik Tiesuolis, taip ir liko nežymus ir nematomas...

Traukiam prie Palaimintųjų ir Šventųjų mano giminaitį, gulagų kankinį, Arkivyskupą Teofilijų Matulionį (retai buvo minimas - Bonifratrų-Švento Kryžiaus bažnyčioj su kunigu Juozapu Minderiu paminėdavom: kunigas paaukodavo Mišias, ašen atgiedodavau su vargonais). Jo ir mano giminaitis, politikalinys Kastytis-Juozapas Matulionis taip pat neturėjo nei pastovios kunigystei vietos, nei pagarbumo: mat ir jis anuomet droždavo grūmojančius pamokslus šv. Mikalojaus bažnyčioj. Buvo giedorius, baigęs muzikos mokslus – dažnai giedodavom kartu prie vargonų. Sutrauktais reumato nuo šalčio piršteliais jis galop buvo savųjų ištremtas kunigauti šaltan vienuolyan. Mat, Šventam Rašte sakoma, kad kankinių kraujas – krikščionių sėkla...

2017-01-25